

УДК 338.48.52-047.44-043.86

АНАЛІЗ ПРОПОЗИЦІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИХ ПОСЛУГ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В СЕГМЕНТІ «ДИТЯЧИЙ ТУРИЗМ»**Остап'юк Н. І., к.е.н.***Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника*

У статті на прикладі Івано-Франківської області розкрито регіональні особливості та основні тенденції розвитку ринку спортивно-оздоровчих послуг в сегменті «дитячий туризм», ідентифіковано лідерів та аутсайдерів ринку, проаналізовані лінійка, якість та асортимент їх послуг, на підставі яких виділені основні субсегменти: табори, що спеціалізуються на вивченні мови, заклади дитячого відпочинку основою яких є особистісний розвиток дитини, дитячі табори, спеціалізація яких активний відпочинок і так звані табори «пережитки минулого», матеріально-технічна база та методи виховання яких подібні тим, що були ще за часів СРСР.

Вивчена диверсифікована пропозиція основних учасників ринку та запропонована наступна градація закладів оздоровлення та відпочинку дітей в Івано-Франківській області в основу якої лягли наступні критерії: насиченість програми; рівень та якість обслуговування; рівень комфорту; популярність серед споживачів; час функціонування (присутність на ринку); рівень цін ; збут послуг (наявність свого сайту чи присутність на пошукових платформах).

У ході бенчмаркінгу визначені перспективні напрями та інноваційні підходи до розбудови закладів дитячого туризму як на регіональному так і на національному рівнях.

Ключові слова: дитячий туризм, ринок спортивно-оздоровчих послуг, пропозиція, субсегменти ринку, бенчмаркінг

UDC 338.48.52-047.44-043.86

THE ANALYSIS OF IVANO-FRANKIVSK REGION'S OFFER AND TRENDS OF SPORTS AND HEALTH SERVICES MARKET'S DEVELOPMENT IN THE SEGMENT OF «CHILDREN'S TOURISM»**Ostapyuk N., PhD in Economics***Prekarpathian national university named after Vasyl Stefanyk*

The article reveals Ivano-Frankivsk region features and main trends of sports and health services market development in the segment of «children's tourism». It also identifies the leaders and market outsiders, analyzes the line, quality and assortment of their services. On this basis the main sub-segments are allocated: camps which specialize in language learning, children's recreation, child's personal development, active rest camps and the so-called «remnants of the past» camps with material and

technical support and upbringing methods equivalent to those ones which were typical for USSR period. Main market participants' diversified offer has been learned and the gradation of rest and recreation establishments for children in Ivano-Frankivsk region has been introduced. The suggested gradation has been done due to the following criteria: program saturation; level and quality of service; level of comfort; customers' acceptance; period of being in business (on the market); price level; services sale (own site possession or other searching platforms usage).

During the benchmarking, prospective directions and innovative approaches to the development of children's tourism establishments both at the regional and national levels are identified.

Keywords: children's tourism, market of sports-health services, offer, market subsegments, benchmarking

Актуальність проблеми. Сучасна індустрія туризму – одна з найбільш швидко прогресуючих галузей світового господарства. На сьогоднішній день туризм став явищем, що увійшло у повсякденне життя майже третини населення планети. Значне місце в його структурі належить і дитячому туризму. Це перспективний сегмент ринку спортивно-оздоровчих послуг, адже проблема оздоровлення та відпочинку дітей безпосередньо пов'язана з проблемою збереження здоров'я української нації, її сталого розвитку.

Івано-Франківська область відноситься до регіонів України з високим туристично-рекреаційним потенціалом. Саме у цьому регіоні зосереджені багаті природно-рекреаційний, санаторно-курортний, історико-культурні ресурси: ліси, ріки й озера, цілющі мінеральні та геотермальні джерела, гори Карпати й унікальний мікроклімат, що здавна використовувалися населенням для оздоровлення й відпочинку. Велика чисельність музеїв та архітектурних пам'яток різних часових епох та етносів, які мешкали на території області, підтримують організацію пізнавального й ностальгійного туризму, розвивають і виховують населення у патріотичному дусі та в повазі до інших народів. Сприятлива екологічна ситуація, безпечне середовище, гостинність місцевого населення й висока кваліфікація кадрів формує сприятливі передумови у області для організації туризму й рекреації, а також санаторно-курортного лікування як для дорослих, так і для дітей.

Аналіз досліджень та публікацій. Аналіз наукових праць з проблеми розвитку дитячого туризму в Україні засвідчив інтерес науковців до дитячо-юнацького туризму, його територіальної системи та

структури; історії становлення та розвитку літніх таборів відпочинку; туристсько-краєзнавчої діяльності. До вивчення питання розвитку дитячого туризму в різних його напрямках долучилися вчені М.В. Багров, Л.О. Багрова, О.О. Бейдик, Ю.О. Веденін, О.О. Любіцева, О.В. Колотуха, М.П. Крачило та інші. У контексті розширення спектру педагогічного дослідження даної проблеми цінними є доробки М. Костриці, В. Редіна, О. Останець-Свешнікова, Ю. Костянтинова. Інноваційні підходи до організації літнього дитячого оздоровлення висвітлені в наукових працях Л.В.Чорної. Разом з тим поза фокусом наукових досліджень залишаються питання вивчення основних тенденцій ринку, його трансформація, стан та збалансованість. Практично відсутня сегментація ринку, немає вивченої і науково обґрунтованої його пропозиції. Все це вказує на актуальність теми дослідження.

Об'єктом дослідження є дитячий туризм як сегмент ринку спортивно-оздоровчих послуг. Предметом дослідження є основні тенденції розвитку дитячого туризму в Івано-Франківській області.

Мета дослідження – виявлення основних тенденції розвитку з окресленням субсегментів ринку.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких дослідницьких завдань, постановка і вирішення яких обумовлюються станом і рівнем вивчення цієї проблеми у науковій літературі, а саме:

-здійснити аналіз пропозиції і на його основі виявити основні тенденції розвитку;

- здійснити бенчмаркінг для аутсайдерів ринку;

- визначити перспективні напрями та інноваційні підходи до розбудови закладів дитячого туризму в області.

Викладення основних результатів дослідження. Попит на дитячий туризм, так само як і пропозиція, носить яскраво виражений сезонний характер і залежить, як правило, від шкільних канікул: один тиждень – восени і на весні, два тижні – взимку і три місяці – влітку. Літній період вважається найбільш «високим» сезоном, оскільки саме в цей період і попит, і пропозиція однаково високі і стабільні. Саме тому ми і здійснили моніторинг ринку в сегменті «дитячий туризм» в піковому сезоні.

Для початку ми проаналізували лінійку, якість та асортимент їх послуг, а також виділили їх профіль. Це, в свою чергу дозволило виокремити наступні групи чи субсегменти ринку, зокрема:

- заклади дитячого відпочинку, що спеціалізуються на вивченні мови –англомовний табір «Boyar camp», «Friends world», «Гірський» та «Semmering» від «Артек Буковель», «Country Camp Карпати», «Magic Camp в Карпатах», «Five Stars в Карпатах», «Есо-Camp», англомовний мандрівний табір «Величні та відомі міста Західної України» від «Country Travel», English camp, табір «Вандер» та їх програма вивчення англійської від Shamrock Language School, табір «Deluxe – дитяча Республіка з окремою програмою для вивчення англійської мови [1-3,5,9,12-13].

- заклади дитячого відпочинку основою яких є особистісний розвиток дитини – «Час Індіго», «DELUXE – дитяча Республіка» (програми «Успіх», «Майстер клас», «Співоча республіка»), «Лісовий» (Артек Буковель), «Mixstyle dance camp», дитячий табір «Петрос» (програми «Розвиток» та «Позитив») [5, 7, 9, 14, 19].

- дитячі табори, спеціалізація яких активний відпочинок, спорт і розваги – «Озерний» та «Лісовий» (Артек Буковель), туристично-оздоровчий комплекс «Едельвейс», табір «Шульц-Карпати», табір «Карпатський передзвін» (програми «Перезавантаження», «Місія здійснення», «Слідами Робінзона», «Стежкою здоров'я», «Команда мрії»), дитячий табір «Фристайл» (програми «Secret summer», «Міжнародна та Євротур»/ зміни «Пригодницька», «Квести, ігри»), табір «Boyar camp» (програма «Teen»), «Deluxe – дитяча Республіка» (програми «Драйв» та «Спортлайф»), дитячий табір «Петрос» (зміни «Супер пригод», «Туризму» та «Екстриму», а також «Аква-парку») [5-9, 19].

Окремою групою можна виділити так звані «пережитки минулого» до яких віднесемо санаторій «Прикарпатський», дитячий санаторій «Сніжинка», дитячий оздоровчий табір «Жовтень», «Сокіл» та ін. Тут на превеликий жаль, матеріально-технічна база та і самі методи виховання, залишились ще з часів СРСР [6, 15].

Щодо пропозиції, то вона насичена, диверсифікована та цікава. Так наприклад, англомовний табір «Boyar camp», що в у мальовничому курортному місті Яремче, пропонує 10 незабутніх днів забав, змагань, море призів та вражень, разом з унікальною, ретельно-підбраною,

кваліфікованою, міжнародною командою Бояр [2]. Тут з дня заселення у табір і до дня виїзду дитина живе у повністю англomовному середовищі. Зокрема 100% англomовний режим діє під час занять, обіду, розваг та ігор. Для порушників існує «мовна поліція», яка «штрафує» за спілкування іншою мовою. Загалом за зміну 36 уроків (4 уроки щодня): 18 з українськими вчителями англійської та 18 з носіями мови.

Цікаво і те, що всі заїзди мають свою відповідну назву та програму, при чому щороку різну. Так, минулого літа на вибір дітлахам пропонувались теми «Classic»(збірка найкращих тем, ігор та свят, які за 4 роки Boyar Camp вже стали класикою), «1st camp» (для учасників 7-12 років, які, можливо, їдуть в табір вперше), «American High School»(де на дітей чекали предмети на їх вибір, море клубів та розваг), «VIP» (найкраще для найкращих – зіркові гості, розваги і морозиво щодня), «Digital» – спеціальний заїзд для тих, хто не уявляє своє життя без Інтернету, «Teen» (спеціальний заїзд для тінейджерів 13-17 років з недитячими змаганнями, випробуваннями та майже дорослими розвагами), «Polyglot» для поглибленого вивчення мови [16], а вже цьогогоріч темами заїздів були «Лідерство», де діти відкривали нові горизонти для себе, покращували свої лідерські навички та розвивали впевненість собі; «Космос», де дітлахи вивчали зоряне небо, змагались у виносливості, творчості, оригінальності; «Розвиток» - програма табору включає цікаві майстер класи які допоможуть з легкістю спланувати свій час (так аби все встигати), підвищити самооцінку (щоб бути впевненим в собі) навчитись не боятися виступати публічно (як президент) та багато іншого; «Креатив та самовираження» – це можливість створити комікси, ігри та стартапи, написати пісні та вистави, придумати кулінарний рецепт, відзняти відео, прийняти участь у фотосесії, танцювальному і пісенному конкурсах [2].

Переваги, якими визначається цей табір є наступні: нові захоплюючі активітети (елементи Бель-Ланкастерської система освіти, self-coaching – тренінги), безпечна база відпочинку; здорове харчування; цікаве вивчення англійської мови; професійний колектив; досвід проведення таборів; безпека; активний відпочинок; призи та подарунки; безкоштовний інтернет; нові друзі; розумна ціна; 5-разова харчування; насичене дозвілля (різноманітні рухливі ігри, цікаві квести та змагання, дискотеки).

Унікальною новинкою чи навіть інновацією у підходах до безпеки цього табору є пряма трансляція через Інтернет з залу, де проходитиме більшість занять, завдяки якій батьки, отримавши пароль, в будь-який момент зможуть зайти на сайт та подивитись, чим займаються їхні діти.

Загалом База «Wellland», де розташується табір – це не радянський зразок туристичних місць відпочинку, яких залишилося ще доволі багато, а навпаки, поєднання модерну, комфорту та стилю. Тому, якісні умови проживання забезпечено [2].

Наступний у цьому субсегменті English camp від «Friends world», який пропонує дітям в період літніх канікул спробувати шалені розваги, квести, театралізовані виступи, інтелектуальні ігри, тематичні дні, дух дружби та підтримки, що розкриють у дітях справжній мовний потенціал. Саме тут протягом 3-х тижнів 20 дітей та 5 педагогів (3-є з них є носіями мови) спричинять справжній вибух знань та навичок в розмовній англійській мові. Також в арсеналі табору є сертифікований курс польської мови в одній із найпрестижніших мовних шкіл Кракова «Gorde language center». Проте дитина не лише познайомиться з Краковом, а й пізнає його зсередини. Основні місця огляду – Ягеллонський, Вавельський замок, Площа Ринок, Маріацький костел, оборонні мури і звичайно поїздка до Краківського аквапарку. Вечірня програма розваг орієнтована на закріплення вивченого матеріалу, спілкування, цікаві ігри та вечори кіноперегляду [10].

Подібна пропозиція є і в ТК «Буковель». Своїм маленьким клієнтам вони пропонують зануритись в культуру та традиції Австрії, адже саме там і розміщений курорт побратим ««Semmering»» [5].

Щодо пропозиції табору «Вандер», то літом тут діє програма англійської мови від Shamrock Language School. Викладачі та носії мови протягом усієї зміни спілкуються з дітьми англійською. Інтенсивність занять – 21 годину в тиждень (28 уроків по 45 хв.). Також багато мовних ігор, квести та вікторини, обговорення актуальних і цікавих тем, участь у проектах. Однак фішкою цього табору є те, що наприкінці кожної зміни діти здають тест і отримують сертифікати, а володарі найкращих результатів, які Shamrock School, що посіли 1-е і 2-е місце, отримують знижку 10% і 5% на складання міжнародного Кембриджського іспиту в Cambridge Club [6].

Не менш цікавою є програма табору «Key club summer camp» – майстер-класи, гуртки, анімаційні програми; вивчення англійської та німецької мови з професійними викладачами з Австрії; конкурси містер і місіс табору; оздоровчо-лікувальний центр, басейн, фітнес-заняття, настільний теніс, більярд, тренажерний зал; пейнт бол; проведення спартакіади; приготування їжі в гірських умовах; майстер-клас із встановлення намету; майстер-клас з розведення багаття; походи та екскурсії по мальовничим Карпатами; проведення концертів талановитих дітей; дискотека [12].

Учасники табору Five Stars в Карпатах мають прекрасну можливість не тільки весело провести час і оздоровитися, а й підвищити рівень володіння англійською мовою в абсолютно ненав'язливій формі, граючи і спілкуючись з викладачами-носіями мови на протязі всього дня. І, звичайно ж, катання на конях, командні ігри, квести, сплав по гірській річці [1].

Літній англійський дитячий табір «Magic Camp в Карпатах» орієнтований на тих, хто хоче зайти на найвищу гору України – Говерлу, пройти стежкою Довбуша до його ж таки скелі, побачити, а то й омитися у водоспадах «Пробій», «Жонка», «Дівочі сльози», подивитися на Яремче з висоти гори Маковиця, загасити літню спеку водами стародавнього Прута, вичистити легені цілющим повітрям зелених Карпат, а головне – отримати і задоволення, і користь від нашої захоплюючої англійської програми розвитку особистості та подолання мовного бар'єру [13].

Дитяча республіка «DeLuxe» пропонує унікальну програму розмовної англійської мови, яка включає надзвичайно цікаві та актуальні теми, наприклад «Стоп! Знято» завдяки якій діти дізнаються яку першочергову назву мали найвідоміші американські бестселери, пробують запропонувати свій варіант їх перекладу, переглядають фрагмент іноземного фільму і пробують відтворити англійську лексику. «Музика» – це можливість не тільки прослухати, а й зрозуміти про що співається в улюбленій пісні, «Поезія» – можливість почитати Шекспіра в оригінальному вигляді і це далеко не все, на учасників табору чекають такі класи, як «Крилаті вислови», «Живопис», «Ейдетика», «Мультфільм», «Преса», «Подорож до лісу», «Драйв», «Спортлайф».

Для більш старших в «меню» табору є програма «Успіх» у яку входить тренінги на тему: «Я – лідер власного життя»; «Фінансовий інтелект. Квадрат грошового потоку»; «Ідея на мільйон»; «Великий результат залежить від великої цілі»; «Потенціал моєї особистості»; «Відповідальність і ризик»; «Моє позитивне мислення»; «Нетворкінг, як стиль життя»; «Майбутнє в твоїх руках».

Однак справжньою ізюминкою цього табору є зміна «Співоча Республіка «Deluxe», де на дітей чекають ексклюзивні заняття по формату телевізійних проектів «Х - фактор», «Голос країни», «Голос діти» при чому від самих фіналістів цих шоу, а ще індивідуальні заняття з педагогами з вокалу, психологія артиста, акторська майстерність, сценографія, хореографія, основи роботи в студії звукозапису і робота на камеру, інтерв'ю і звичайно, широка екскурсійна програма по українським Карпатам, участь у фінальному галаконцерті і звичайно ж – отримання сертифікату про проходження пісенного табору.

В таборі також проводяться численні майстер-класи, а саме: майстер-клас з виготовлення Ляльки-Мотанки; майстер-клас з твістінгу; майстер-клас з гончарства та інші [9].

Дещо подібного формату творчий дитячий табір «Час Індіго», що в Татарові – це поєднання дитячого відпочинку на літніх канікулах в таборі, дитячих розвиваючих і тренінгових програм, а також повне занурення в атмосферу безперервної творчості, позитивних думок і емоцій.

Основна маса програм і методик побудована саме на розвитку через творчість і розвиток за допомогою творчості. Тому участь дитини в проекті творчого дитячого табору «Час Індіго» – можливість для дитини стати впевненішою в собі і своїх силах, стати більш успішною, можливість творчої самореалізації і шлях до становлення самодостатньої особистості з активною життєвою позицією.

Основні завдання програми творчого дитячого табору це розвиток емоційного інтелекту і творчих здібностей у дитини в умовах психологічного комфорту і гарного настрою.

Загалом «Час Індіго» – це вдалий стартап 2007, що став першим проектним табором на території України, і просто новаторам, законодавцем діяльності і прикладом наслідування для цілого руху проектних таборів сьогодення.

Переконуючими аргументами цього є численні тренінгові програми та майстер класи, а саме: майстерні «Я», «Арт», «Крео», «Фенті», «Плео», «Ритм», «Ейдос», «Мери ейдос», «Валео», «Толі»; «Хеппініг», «Hand-made», «Художня студія» [18].

Наступний і мабуть найбільш відомий – «Артек Буковель», що у квітні цього року за версією III Міжнародного фестивалю дитячих таборів та туризму «Kids Camp Fest» визнано переможцем у номінації «Табір року». Саме тут в період 2014-2016 рр. відпочило понад 15 000 дітей з усіх областей України та зарубіжних країн: Австрії, Білорусі, Великобританії, Німеччини, Ізраїлю, Італії, Канади, Лівану, Молдови, Нідерландів, ОАЕ, Польщі, Росії, Словенії, США, Франції, Чехії.

На території дитячого закладу знаходяться всі необхідні об'єкти для проведення розвиваючих і спортивно-розважальних програм: концертні зали, приміщення для гурткової роботи, спортивні майданчики, басейни. Активний відпочинок дітям забезпечують скалодром, верхова їзда, альпін-парк, гірські велосипеди, катамарани, картинг-центр, батути, велопарк, динамічна гра-боулінг. Для дітей молодшого та середнього віку – веломобілі, квадроцикли, тир, розважальні автомати для ігор в аерохокей, динамічні гонки, спортивний баскетбол і футбол, авантюrne сафарі, пригодницький «Бетмен».

Місія педагогічного колективу табору – надання дітям можливості особистісного зростання шляхом включення їх в всебічну різнопланову колективно-творчу діяльність на основі артеківської педагогіки співробітництва; безпеку, дбайливе ставлення, щирий інтерес до кожної особистості і її фізичного, творчого, емоційного та інтелектуального розвитку.

До безперечних переваг даного табору можна віднести: насичену програму відпочинку, високий рівень організації. Єдиним недоліком є хіба що висока ціна. У його складі функціонують наступні табори – табір «Гірський», де діти активно відпочивають, залучаються до здорового способу життя, підвищують рівень володіння розмовною англійською мовою, розширюють кругозір, розвивають творчий потенціал, лідерські якості; табір «Лісовий» до програм якого входять походи, квести, геокешинг, музичний ринг, креатив-паті, дискотеки, ігри, творчі конкурси й спортивні змагання, катання на велосипедах і квадроциклах, зустрічі з відомими акторами кіно і театру, дитячими письменниками,

відомими спортсменами, журналістами – все це поєднується з чудовим збалансованим харчуванням та сучасними комфортабельними умовами розміщення; табір «Озерний» в який входять походи в гори, туристичні майстер-класи, квести, орієнтування на місцевості, курси самостійного перебування, пізнавальні, розважальні тематичні заходи та табір [5].

Таким чином, на основі проведеного нами аналізу господарської діяльності підприємств ринку спортивно-оздоровчих послуг Івано-Франківської області в сегменті «дитячий туризм» ми ідентифікували лідерів та аутсайдерів ринку. Так до перших ми віднесли такі дитячі табори як «Deluxe – дитяча Республіка», літній відпочинково-оздоровчий табір «Вандер», англomовний табір «Boyar camp», творчий дитячий табір «Час Індіго», «Артек Буковель», «Friends world». В свою чергу, аутсайдерами стали практично всі заклади державної форми власності («Прикарпатський», санаторій «Сніжинка», оздоровчий табір «Жовтень», дитячий лікувально-оздоровчий комплекс «Сокіл».

Середняками в цьому сегменті ринку є оздоровчий дитячий табір «Петрос», спортивно-оздоровчий комплекс «Смерічка» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, позаміський заклад оздоровлення та відпочинку дітей «Едельвейс», дитячий табір «Фристайл», дитячий табір «Key club summer camp» з вивченням англійської та німецької мов, англійський табір «Five Stars в Карпатах», табір «Карпатський передзвін».



Рис.1. «Від аутсайдерів до лідерів»

Авторська розробка на основі джерел [1, 2,5, 6, 7,8, 9, 12, 16, 17, 18, 19,21,].

В основу такого ранжування лягли наступні критерії:

- цікава пропозиція / насиченість програми;
- рівень обслуговування;
- рівень комфорту;
- популярність серед споживачів;
- час функціонування (присутність на ринку);
- рівень цін ;
- збут послуг (наявність свого сайту чи присутність на пошукових платформах).

Таким чином ми пропонуємо наступну градацію чи шкалу закладів оздоровлення та відпочинку дітей в Івано-Франківській області:

Чому саме такі лідери? «Deluxe – дитяча Республіка» отримав «пальму першості» за насичену та різноманітну пропозицію, високу якість послуг, правильну кадрову політику, Артек Буковель та «Friends world» – за високі стандарти якості, англomовний табір «Boyar camp» та творчий дитячий табір «Час Індіго» із за своїх підходів до справи, а літній відпочинково-оздоровчий табір «Вандер» – через один із кращих сайтів, де легко і доступно подана вся інформація, яка зрештою і впливає на вибір на їх користь. Також у них цікава та насичена програма [2, 6, 9, 18].

Загалом сильними сторонами кращих гравців ринку в першу чергу є:

- високий рівень організації;
- диверсифікованість послуг, їх «упаковка» та правильне донесення;
- цінова доступність даних пропозицій і високий рівень сервісу;
- всі необхідні умови для створення оздоровлення та відпочинку дітей;
- можливості для спортивного, оздоровчого, розважального та пізнавального відпочинку.

Серед заходів, що сприятимуть покращенню становища «задніх» вбачаємо:

- впровадження нових механізмів залучення фінансових ресурсів, для прикладу концесію, цим самим здійснити «відродження» підприємств, на які у держави не вистачає коштів;
- зробити капітальний ремонт та провести реконструкцію номерного фонду;
- розширити «продуктову лінію» з метою задоволення більшої кількості потреб клієнтів;

- збільшити кількості реалізованих турпродуктів через створення власного цікавого та інформативного сайту чи присутності на таких інформаційних платформах, як «Портал дитячих таборів», «Дітвора», «Parta».

- залучити додатковий персонал та підвищувати кваліфікацію старого;

- обслуговування додаткових груп споживачів та низка інших;

Також для «середняків» ми б запропонували:

- вкладати інвестиції в оновлення наявної інфраструктури;

- акумуляувати кошти, які витрачають самі туристи;

- реклама своїх можливостей.

Загалом результати проведеного нами дослідження дають підстави зробити наступні висновки:

Більша кількість новомодних таборів – це орендовані місця розміщення на базах відпочинку, в пансіонатах або готелях та команда педагогів і спеціалістів з модних творчих сфер, що пропонує своїм клієнтам найрізноманітніші програми, а саме: вивчення мови, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей дитини, спорт, розваги, активний відпочинок, драйв. Втім на ринку все ще існують табори, які із-за радянських стандартів та підходів до організації дитячого відпочинку, старого формату дозвілля та оздоровлення дітей, не завжди привітного персоналу і недофінансування із боку держави (так як більшість із них державної форми власності), знаходяться на межі виживання і є затребуваними хіба що в пільгових категорій населення.

Проведений моніторинг ринку спортивно-оздоровчих послуг в Івано-Франківській області в сегменті «дитячий туризм» дозволяє виділити наступні організаційні форми чи типи дитячих таборів, зокрема: заклади дитячого відпочинку, що спеціалізуються на вивченні мови; заклади дитячого відпочинку основою яких є особистісний розвиток дитини; дитячі табори, спеціалізація яких активний відпочинок із набуття досвіду туриста. Також окремою групою можна виділити так звані «пережитки минулого» до яких віднесемо санаторій «Прикарпатський», дитячий санаторій «Сніжинка», дитячий оздоровчий табір «Жовтень».

Перспективними напрямками подальшого розвитку дитячого оздоровчого туризму є: створення спеціалізованих дитячих рекреаційних закладів (активного відпочинку та фізкультури; впровадження нових

закладів розваг; табори для творчих дітей; оздоровчі табори з елементами навчання); розвиток дитячого туризму в регіоні (розробка нових туристичних маршрутів для широкого загалу дітей та юнацтва; організація та відновлення існуючих дитячих туристичних клубів); модернізація та реконструкція діючих оздоровчих закладів підприємствами, яким вони належать; формування нової цінової політики, особливо для пільгових категорій дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Англійський табір для дітей «Five Stars в Карпатах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://5starscamp.com/>.
2. Англійський табір «Boyar camp» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: camp.boyar.lviv.ua.
3. Англійський мандрівний табір «Country Travel» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://greencountry.com.ua/news/161>.
4. Антонов В.І. Педагогічні вимоги до діяльності дитячих оздоровчих таборів в сучасних умовах: автореф. дис. канд. пед. наук / Антонов В.І.; НАН України. – К., 1997. – 139 с.
5. Артек Буковель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bukovel.com/ru/artek/>.
6. Дитячий відпочинок в Карпатах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ditvora.com.ua/dytyachyy-vidpochynok-v-karpatah>.
7. Дитячий табір «Петрос» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: petrosnext.in.ua.
8. Дитячий табір «Шульц-Карпати (Shulc)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pilgrim-m.com.ua/node/5517.
9. Дитячий табір «Deluxe – дитяча Республіка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pleyady-tour.com.ua.
10. Дитячий табір «Friends world» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.friendsworld.club.
11. Дитячий табір «LS Camp від Language Station» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ls-lviv.com/ls-camp/>.
12. Дитячий табір «Key club summer camp» з вивченням англійської та німецької мови! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://xn--80aajesvsebk.xn--j1amh/poshuk-turu-onlajn/kidscamp/key-club-summer-camp>.
13. Дитячий табір «Magic Camp в Карпатах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://childcamp.com.ua/camp/details/detskiy-lager-magiccamp-karpati>.

14. Дитячий табір «Mixstyle dance camp» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://childcamp.com.ua/camp/details/detskiy-lager-mixstyle>.
15. Дитячі табори 2016: відпочинок для дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.parta.com.ua/ukr/rest_bases/.
16. Спортивно-оздоровчий комплекс «Смерічка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.monolittour.lviv.ua/katalog_1/ukrajina_19/smerichka-_ditjachiy_tabir_s_mikulichin_karpati_lito_16/1/.
17. Табір «Карпатський передзвін» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lagervkarpatax.com.ua/about/>.
18. Творчий дитячий табір «Час Індіго» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: indigocamp.com.ua/leto-v-karpatax.
19. Туристично-оздоровчий комплекс «Едельвейс» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: edelvejs.com.ua.
20. Чорна Л. В. Інноваційні підходи до організації літнього дитячого оздоровлення / Л.В. Чорна // Карпатський край. Наукові студії з історії, культури. Туризму. – 2015. – №6-7. – С.174–184.
21. «Фристайл» дитячий табір [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pleyady-tour.com.ua/tours/detskey-lager-freestyle-camp.
22. Есо-Самп [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eco-camp.com.ua/index.php/parents/arrivalscost>.